

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MELCHIORA WATHELETA
od 4. listopada 2018.¹

Predmet C-389/17

**„Paysera LT” UAB, prije „EVP International” UAB
uz sudjelovanje:
Lietuvos bankas**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Institucije za elektronički novac – Direktiva 2009/110/EZ – Pravila o vlastitim sredstvima – Zahtijevana sredstva za obavljanje djelatnosti povezanih s izdavanjem elektroničkog novca – Pojam „djelatnost povezana s izdavanjem elektroničkog novca” – Izdavanje elektroničkog novca u korist prodavatelja po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava”

1. Je li elektronički novac lažan odnosno nije stvaran?²

2. Predmetni zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) odnosi se na tumačenje članka 5. stavka 2. i članka 6. stavka 1. točke (a) Direktive 2009/110/EZ³. Zahtjev je upućen u okviru spora između društva „Paysera LT” UAB, prije „EVP International” UAB (u daljnjem tekstu: „Paysera”) i Lietuvos bankasa ([Središnja] banka Litve) u pogledu metoda izračuna vlastitih sredstava koje se trebaju primjenjivati na određene platne transakcije i kvalifikacije određenih transakcija kao platnih usluga „povezanih s izdavanjem elektroničkog novca”.

I. Pravni okvir

A. Direktiva o elektroničkom novcu II.

3. U skladu s uvodnom izjavom 11. Direktive o elektroničkom novcu II.:

„Postoji potreba da sustav za osnivački kapital zajedno s onime za tekući kapital osigura primjerenu razinu zaštite potrošača i pravilno i sigurno poslovanje institucija za elektronički novac[. S]obzirom na specifičnost elektroničkog novca, treba propisati dodatnu metodu izračunavanja tekućeg kapitala. Treba očuvati potpunu nadzornu diskreciju kako bi se osiguralo da se jednaki rizici tretiraju na jednak način za sve pružatelje platnih usluga te da metoda izračunavanja uključuje specifične poslovne situacije

¹ Jezik postupka: francuski

² Iako se potonji izraz više povezuje s *bitcoinom* (Storrer, P., *Droit de la monnaie électronique*, RB- Édition, Paris, 2014., str. 23.). Vidjeti bilješku 6. ovog mišljenja.

³ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL 2009., L 263, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 11., str. 94.; u daljnjem tekstu: Direktiva o elektroničkom novcu II.)

određene institucije za elektronički novac. Osim toga, treba osigurati da se od institucija za elektronički novac zahtijeva pohranjivanje sredstava imatelja elektroničkog novca odvojeno od sredstava institucija za elektronički novac namijenjenih ostalim poslovnim aktivnostima. Na institucije za elektronički novac također se trebaju primjenjivati učinkovita pravila protiv pranja novca i protiv financiranja terorizma.”

4. U skladu s člankom 2. točkom 2. Direktive o elektroničkom novcu II., naslovljenim „Definicije”, elektronički novac „znači elektronički, uključujući magnetski, pohranjena novčana vrijednost kako je predstavljena na zahtjev upućen izdavatelju i koja je izdana po primitku sredstava u svrhu izvršenja platnih transakcija u smislu članka 4. točke 5. Direktive 2007/64/EZ, te koju prihvaća fizička ili pravna osoba koja nije izdavatelj elektroničkog novca.”

5. Članak 5. stavci 2. i 3. Direktive o elektroničkom novcu II., naslovljen „Vlastita sredstva”, glasi:

„2. Što se tiče djelatnosti navedenih u članku 6. stavku 1. točki (a) koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca, zahtjevi za vlastita sredstva institucije za elektronički novac izračunavaju se u skladu s jednom od triju metoda (A, B ili C) navedenih u članku 8. stavcima 1. i 2. Direktive 2007/64/EZ. Primjerenu metodu određuju nadležna tijela u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Što se tiče djelatnosti izdavanja elektroničkog novca, zahtjevi koji se odnose na vlastita sredstva institucije za elektronički novac izračunavaju se u skladu s metodom D, kao što je određeno u stavku 3.

Institucije za elektronički novac posjeduju u svakom trenutku vlastita sredstva koja su najmanje jednaka zbroju zahtjeva navedenih u prvom i drugom podstavku.

3. Metoda D: Vlastita sredstva institucije za elektronički novac za djelatnost izdavanja elektroničkog novca iznosi najmanje 2 % prosječnog iznosa elektroničkog novca u opticaju.”

6. U članku 6. stavku 1. točki (a) Direktive o elektroničkom novcu II., naslovljenom „Djelatnosti”, predviđa se:

„1. Osim izdavanja elektroničkog novca, institucije za elektronički novac imaju pravo baviti se nekom od sljedećih djelatnosti:

pružanje platnih usluga navedenih u Prilogu Direktivi 2007/64/EZ;”.

7. U članku 11. stavcima 1. i 2. Direktive o elektroničkom novcu II., naslovljenom „Izdavanje i iskupivost”, određuje se:

„1. Države članice osiguravaju da izdavatelji elektroničkog novca izdaju elektronički novac po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava.

2. Države članice osiguravaju da, na zahtjev imatelja elektroničkog novca, izdavatelji elektroničkog novca, u svakom trenutku i po nominalnoj vrijednosti, iskupljuju novčanu vrijednost elektroničkog novca koji drže.”

B. Direktiva 2007/64/EZ

8. U članku 4. točkama 3. i 5. Direktive 2007/64/EZ⁴, naslovljenom „Definicije”, definirani su pojmovi „platna usluga” i „platna transakcija”:

„3. „platna usluga” znači poslovna aktivnost navedena u Prilogu;

[...]

5. „platna transakcija” znači čin polaganja, prijenosa ili podizanja novčanih sredstava koji inicira platitelj ili primatelj plaćanja bez obzira na osnovne obveze iz odnosa između platitelja ili primatelja plaćanja;”

9. U članku 8. stavcima 1. i 2. Direktive o platnim uslugama, naslovljenom „Izračun vlastitih sredstava”, predviđa se:

„1. Neovisno o zahtjevima vezanim uz temeljni kapital navedenim u članku 6., države članice zahtijevaju od institucija za platni promet da u svakom trenutku imaju vlastita sredstva izračunana u skladu s jednom od sljedeće tri metode, kako odrede nadležna tijela u skladu s nacionalnim zakonodavstvom:

Metoda A

Vlastita sredstva institucije za platni promet iznose najmanje 10 % njezinih fiksnih troškova za prethodnu godinu. Nadležna tijela mogu prilagoditi ovaj zahtjev u slučaju značajne promjene u poslovanju institucije za platni promet u odnosu na prethodnu godinu. Ako nije protekla cijela godina poslovanja institucije za platni promet u trenutku izračuna, zahtjev je da vlastita sredstva iznose najmanje 10 % odgovarajućih fiksnih troškova predviđenih njezinim poslovnim planom, osim ako nadležna tijela zatraže prilagodbu tog plana.

Metoda B

Vlastita sredstva institucije za platni promet iznose najmanje kao zbroj sljedećih elemenata pomnoženih s faktorom normiranja k, koji je određen u stavku 2., pri čemu obujam plaćanja (PV) predstavlja jednu dvanaestinu ukupnog iznosa platnih transakcija koje je izvršila institucija za platni promet tijekom prethodne godine:

4.0 % od dijela obujma plaćanja do 5 milijuna eura;

plus

2.5 % od dijela obujma plaćanja iznad 5 milijuna eura do 10 milijuna eura;

plus

1 % od dijela obujma plaćanja iznad 10 milijuna eura do 100 milijuna eura;

plus

0,5 % od dijela obujma plaćanja iznad 100 milijuna eura do 250 milijuna eura;

⁴ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.; u daljnjem tekstu: Direktiva o platnim uslugama)

plus

0,25 % od dijela obujma plaćanja iznad 250 milijuna eura.

Metoda C

Vlastita sredstva institucije za platni promet iznose najmanje jednako kao relevantni pokazatelj iz točke (a) pomnožen s multiplikacijskim faktorom iz točke (b) te faktorom normiranja k određenim u stavku 2.

Relevantni pokazatelj je zbroj:

- kamatnih prihoda,
- kamatnih troškova,
- prihoda od provizija i naknada,
- ostalih operativnih prihoda.

Svaki element uključuje se u zbroj, bilo s negativnim ili pozitivnim predznakom. Prihod od izvanrednih ili neredovitih stavki ne uključuje se u izračun relevantnog pokazatelja. Relevantni pokazatelj može se umanjiti za rashode eksternalizacije usluga koje pružaju treće stranke ako rashode snosi poduzeće čiji se nadzor obavlja sukladno ovoj Direktivi. Relevantni pokazatelj izračunava se na temelju zadnjeg dvanaestomjesečnog opažanja koje završava na kraju prethodne financijske godine. Relevantni pokazatelj izračunava se za proteklu financijsku godinu. Međutim, vlastita sredstva koja su izračunata sukladno metodi C ne smiju pasti ispod 80 % prosjeka relevantnog pokazatelja tijekom prethodne tri financijske godine. Kad za izračun relevantnog pokazatelja nisu dostupni revidirani podaci[,] mogu se koristiti procijenjeni podaci.

(b) Multiplikacijski faktor iznosi:

- i. 10 % od dijela relevantnog pokazatelja do 2,5 milijuna EUR;
- ii. 8 % od dijela relevantnog pokazatelja od 2,5 milijuna EUR do 5 milijuna EUR;
- iii. 6 % od dijela relevantnog pokazatelja od 5 milijuna EUR do 25 milijuna EUR;
- iv. 3 % od dijela relevantnog pokazatelja od 25 milijuna EUR do 50 milijuna EUR;
- v. 1,5 % [od] dijela iznad 50 milijuna EUR.

2. Faktor normiranja k koji se koristi u metodama B i C iznosi:

- (a) 0,5 ako institucija za platni promet pruža samo uslugu navedenu u točki 6. Priloga;
- (b) 0,8 ako institucija za platni promet pruža samo uslugu navedenu u točki 7. Priloga;
- (c) 1 ako institucija za platni promet pruža usluge navedene u točkama 1. do 5. Priloga.”

10. Prilog Direktivi o platnim uslugama, naslovljen „Platne usluge (Definicija 3. u članku 4.)”, sadržava popis djelatnosti koje se takvima smatraju:

„1. Usluge koje omogućuju polaganje gotovine na račun za plaćanje te svi poslovi potrebni za vođenje računa za plaćanje.

2. Usluge koje omogućuju podizanje gotovine s računa za plaćanje te svi poslovi potrebni za vođenje računa za plaćanje.

3. Izvršenje platnih transakcija, uključujući prijenos novčanih sredstava na račun za plaćanje kod pružatelja platnih usluga korisnika ili kod drugog pružatelja platnih usluga:

- izvršenje izravnih terećenja uključujući jednokratna izravna terećenja,
- izvršenje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog sredstva,
- izvršenje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge.

4. Izvršenje platnih transakcija kod kojih su novčana sredstva pokrivena kreditnom linijom za korisnika platnih usluga:

- izvršenje izravnog terećenja uključujući jednokratna izravna terećenja,
- izvršenje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog sredstva,
- izvršenje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge.

5. Izdavanje i/ili prihvaćanje platnih instrumenata.

6. Novčane pošiljke.

7. Izvršenje platnih transakcija kod kojih platitelj daje suglasnost za izvršenje platne transakcije nekim telekomunikacijskim, digitalnim ili informatičko tehnološkim uređajem te se plaćanje izvršava telekomunikacijskom operatoru, operatoru informacijsko tehnološkog sustava ili mrežnom operatoru koji djeluje samo kao posrednik između korisnika platnih usluga i dobavljača robe i usluga.”

II. Glavni postupak i prethodno pitanje

11. Paysera je litavsko društvo koje posjeduje dozvole za instituciju za elektronički novac i instituciju za platni promet koje dodjeljuje Banka Litve, koje mu daju pravo izdavati elektronički novac i pružati usluge povezane s izdavanjem tog novca te druge platne usluge.

12. Nakon nadzora koji je nad djelatnošću tužitelja u glavnom postupku proveo nadzorni odbor Banke Litve, u pobijanoj odluci utvrđeno je da se tužitelj nije pridržavao metoda izračuna zahtijevanih vlastitih sredstava jer je Banka Litve smatrala da usluge u pitanju nisu bile povezane s izdavanjem elektroničkog novca.

13. Naime, usluge povezane s izdavanjem elektroničkog novca podliježu obvezama očuvanja vlastitih sredstava izračunanih prema metodi D, opisanoj u članku 5. stavku 3. Direktive o elektroničkom novcu II., kojom se za te institucije zahtijeva tekući kapital niži nego kada bi pružale platne usluge koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca i za koje se potrebe za vlastitim sredstvima izračunavaju prema metodama A, B i C, opisanim u članku 8. stavcima 1. i 2. Direktive o platnim uslugama.

14. Nadzorni odbor odbio je, među ostalim, kao platne usluge povezane s izdavanjem elektroničkog novca priznati sljedeće djelatnosti koje je tužitelj izvršavao:

- plaćanja (prijenose) koja je imatelj elektroničkog novca izvršio s računa elektroničkog novca koji posjeduje u svojoj instituciji za elektronički novac na račune trećih osoba otvorene u kreditnim institucijama (u daljnjem tekstu: usluga I.) i
- prikupljanje plaćanja robe i/ili usluga koje isporučuju ili pružaju klijenti (gospodarski subjekti) institucije za elektronički novac koji posjeduju račune elektroničkog novca od osoba koje stječu tu robu ili usluge, a koje ne sudjeluju u sustavu elektroničkog novca (u daljnjem tekstu: usluga II.).

15. Sud koji je uputio zahtjev se stoga pita treba li te dvije usluge smatrati uslugama povezanim s izdavanjem elektroničkog novca ili ne.

16. U tim je okolnostima Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 5. stavak 2. u vezi s člankom 6. stavkom 1. točkom (a) [Direktive o elektroničkom novcu II.] tumačiti na način da, s obzirom na okolnosti slučaja, sljedeće usluge treba smatrati platnim uslugama koje jesu (ili nisu) povezane s izdavanjem elektroničkog novca:

- (a) platnu transakciju kojom se, na zahtjev (nalog) imatelja elektroničkog novca instituciji za elektronički novac (izdavatelju), elektronički novac (sredstva za isкуп) po svojoj nominalnoj vrijednosti prenosi na bankovni račun treće osobe i
- (b) platnu transakciju kod koje, po nalogu prodavatelja, kupac (platitelj) robe i/ili usluga plaća robu/usluge na način da izvrši prijenos/uplatu sredstava instituciji za elektronički novac (izdavatelju elektroničkog novca) koja, nakon primitka tih sredstava, izdaje elektronički novac u korist prodavatelja (imatelja elektroničkog novca) po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava?”

III. Postupak pred Sudom

17. Nijedna stranka u glavnom postupku nije smatrala potrebnim podnijeti očitovanja u ovom postupku. Litavska i poljska vlada te Europska komisija podnijele su pisana očitovanja. Litavska vlada i Komisija prisustvovala su raspravi održanoj 27. lipnja 2018.

IV. Analiza

A. Sažetak očitovanja stranaka

18. Kao prvo, za razliku od suda koji je uputio zahtjev litavska vlada smatra da pojam „izdavanje elektroničkog novca” ne može obuhvaćati stvarno izdavanje i isкуп elektroničkog novca.

19. Kao djelatnost izdavanja elektroničkog novca valja smatrati samo razmjenu stvaranja nominalne vrijednosti prijenosom te vrijednosti na elektroničkom mediju kako bi osobe prihvaćanjem elektroničkog novca koji je izdala institucija za elektronički novac kao oblika namirenja mogle između sebe s tom vrijednošću izvršavati platne transakcije. Osim toga, imatelj elektroničkog novca jednom kad isкуpi elektronički novac koji posjeduje po nominalnoj vrijednosti, više ne može provesti platne transakcije u elektroničkom novcu s tom novčanom vrijednošću.

20. Kao drugo, u pogledu pojma „platne usluge povezane s izdavanjem elektroničkog novca” litavska vlada tvrdi da primjena različitih metoda izračuna vlastitih sredstava ima učinak da je potreba za tekućim kapitalom institucija za elektronički novac koje pružaju platne usluge koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca veća od potrebe institucija za elektronički novac koje ne pružaju platne usluge koje nisu povezane s izdavanjem takvog novca.

21. Glavni kriterij za ocjenu treba li određene platne usluge smatrati povezanim s izdavanjem elektroničkog novca ili ne jest opseg mogućeg rizika u svakom konkretnom slučaju. To je potvrđeno Komisijinim prijedlogom od 9. listopada 2008.⁵ koji, među ostalim, sadržava izmjenu zahtjeva u pogledu tekućeg kapitala iz prijedloga nove direktive te nove metode izračuna koje se temelje na prirodi institucija za elektronički novac te prirodi rizika.

22. Stoga se u pogledu izračuna kapitala institucijama koje pružaju platne usluge koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca nameću stroži zahtjevi jer pružaju širi spektar platnih usluga.

23. Kao prvo, litavska vlada podsjeća da se donošenjem Direktive o elektroničkom novcu II. omogućilo institucijama za elektroničku trgovinu da razviju svoje poslovanje kako bi osim usluga koje su usko povezane s izdavanjem elektroničkog novca pružile platne usluge navedene u Prilogu Direktivi o platnim uslugama, a posebno uslugu odobravanja određenih kredita.

24. Kao drugo, u slučaju pružanja platnih usluga koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca, eventualni rizik obuhvaća ne samo imatelje elektroničkog novca već i treće osobe koje ne sudjeluju u sustavu (krug tih trećih osoba može biti vrlo širok i neodređen) i koje dakle nisu sklopile ugovor s institucijom za elektronički novac – obrana njihovih interesa stoga je ograničena.

25. Prema mišljenju litavske vlade, da bi se usluga smatrala povezanom s izdavanjem elektroničkog novca, moraju se ispuniti dva kumulativna uvjeta: (i) elektronički novac mora biti izdan prilikom pružanja usluge i (ii) usluga se mora izvršiti između sudionika u sustavu elektroničkog novca.

26. U pogledu odnosa između usluge I. i izdavanja elektroničkog novca litavska vlada ističe da nema sumnje da prije početka njezina pružanja elektronički novac već mora biti izdan te smatra da usluga I. odgovara prijenosu kako je to predviđeno u točki 3. trećoj alineji Priloga Direktivi o platnim uslugama.

27. Za izvršenje prijenosa na bankovne račune klijenti kreditne institucije ne prihvaćaju elektronički novac, već sredstva prikupljena nakon što se elektronički novac konvertira u svoju nominalnu vrijednost. Stoga je usluga I. transakcija kojom institucija za elektronički novac (izdavatelj) na zahtjev imatelja elektroničkog novca na račun treće osobe u kreditnoj instituciji prenosi elektronički novac nakon što ga konvertira u njegovu nominalnu vrijednost.

28. Platna transakcija se stoga izvršava između imatelja elektroničkog novca i treće osobe. Dakle, riječ je o „izlaznom” plaćanju. Takvo plaćanje može se smatrati povezanim s izdavanjem elektroničkog novca samo ako je izvršeno između dvaju sudionika u sustavu elektroničkog novca.

29. Litavska vlada također ističe da usluga I. nije povezana niti se smatra istovjetnom iskupu elektroničkog novca. Naime, na temelju članka 11. stavka 2. Direktive o elektroničkom novcu II. iskup elektroničkog novca je samo povrat novčanih sredstava po nominalnoj vrijednosti imatelju elektroničkog novca.

30. Ta definicija je usto u skladu s ciljevima Direktive o elektroničkom novcu II. navedenima u njezinoj preambuli, koji su usmjereni na očuvanje i jačanje povjerenja imatelja elektroničkog novca koji ga u svakom trenutku mogu iskupiti po njegovoj nominalnoj vrijednosti.

⁵ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (COM(2008)627 *final*)

31. U slučaju usluge I. elektronički novac ne vraća se imatelju elektroničkog novca po njegovoj nominalnoj vrijednosti. Cilj imatelja elektroničkog novca je izvršenje plaćanja i namirenja za robu i usluge. Osim toga, način i oblik iskupa novca su od odlučujuće važnosti za utvrđivanje treba li se konkretna usluga smatrati iskupom elektroničkog novca ili platnom uslugom koja nije povezana s izdavanjem elektroničkog novca.

32. U pogledu odnosa između usluge II. i izdavanja elektroničkog novca litavska vlada podsjeća da se ona pruža na sljedeći način: 1.) po nalogu prodavatelja kupac prenosi sredstva za stečenu robu ili usluge na bankovni račun podnositelja zahtjeva i 2.) nakon primitka sredstava institucija za elektronički novac odmah izdaje elektronički novac koji doznačuje na račun elektroničkog novca trgovca.

33. Na taj način je, kao prvo, nesporno da se tijekom usluge II. sredstva primljena od davatelja naloga konvertiraju u elektronički novac i doznačuju na račun imatelja elektroničkog novca. Međutim, samo plaćanje najprije se izvršava po nominalnoj vrijednosti, a ne u elektroničkom novcu. Platna transakcija smatra se dovršenom u trenutku kada institucija za elektronički novac primi sredstva na svojem računu u kreditnoj instituciji. Elektronički novac se tek zatim izdaje. To naknadno izdavanje elektroničkog novca rezultat je činjenice sklapanja odgovarajućeg ugovora između dobavljača robe i/ili pružatelja usluga, s jedne strane, i institucija za elektronički novac, s druge strane. Usluga II. ne udovoljava ni drugom kriteriju koji je razvila litavska vlada jer se izvršava između treće osobe i imatelja elektroničkog novca.

34. Kao drugo, u ovom slučaju riječ je o „ulaznom” plaćanju u sustav elektroničkog novca, a ne plaćanju „izvršenom” u tom sustavu između njegovih sudionika.

35. Stoga se ni usluga II. ne može smatrati uslugom povezanom s izdavanjem elektroničkog novca.

36. Kao prvo, poljska vlada smatra da se izraz „platne usluge koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca” treba tumačiti kao da se odnosi na platne usluge koje su navedene u Direktivi o platnim uslugama koje određena institucija pruža a da ne izdaje elektronički novac za njihovo izvršenje. Suprotno tomu, platne usluge povezane s izdavanjem elektroničkog novca su platne usluge koje se izvršavaju na način da određena institucija za elektronički novac izdaje elektronički novac.

37. Dakle, institucija za elektronički novac koja obavlja djelatnost izdavanja elektroničkog novca i pružanja platnih usluga koje su povezane s tim izdavanjem obvezna je očuvati svoja vlastita sredstva barem na razini koja se izračunava na temelju metode D predviđene Direktivom o elektroničkom novcu II.

38. Međutim, ako ta institucija pruža i druge platne usluge, osobito što se tiče plaćanja u knjižnom novcu, najniže zahtijevane razine vlastitih sredstva moraju se onda izračunati u skladu s metodama A, B ili C opisanim u članku 8. stavcima 1. i 2. Direktive o platnim uslugama.

39. To tumačenje potkrijepljeno je člankom 2. stavkom 2. Direktive o elektroničkom novcu II., koji definira elektronički novac.

40. Kao prvo, elektronički novac ne može se izjednačiti s knjižnim ni kao takav utvrditi. Potonji naime predstavlja računovodstveni zapis u knjigama institucije za platni promet ili banke na bankovnom računu klijenta te upućuje na postojanje obveze institucije za platni promet da plati (iskupi) određeni novčani iznos. Namirenje izvršeno u knjižnom novcu, i stoga preko institucija za platni promet ili banaka, *de iure* ne predstavlja pružanje novčane usluge shvaćene kao prijenos nadzora nad gotovinom, nego samo ustup tražbine plaćanja određenog iznosa u gotovini i povezanog namirenja u kombinaciji s promjenom dužnika, ako platitelj i primatelj plaćanja posluju s drugim institucijama za platni promet ili bankama.

41. Kao drugo, za razliku od knjižnog, elektronički novac nije računovodstveni zapis kojim se izražava obveza plaćanja u gotovini, već novčana vrijednost izdana i pohranjena u elektroničkom obliku, uključujući magnetskom, povezana s obvezom da je izdavatelj mora od njezina imatelja sustavno otkupljivati. Dakle, sastoji se od prijenosa nadzora nad novčanim vrijednostima između platitelja i primatelja plaćanja.

42. Elektronički novac je dakle sličan gotovini koja također funkcionira na temelju prijenosa nadzora. Razlika leži u nematerijalnoj prirodi tog novca i u nedostatku opće obveze da ga se prihvati.

43. Novčana vrijednost izdaje se u zamjenu za gotovinu ili knjižni novac te znači obvezu njezina otkupa. Otkup se ostvaruje plaćanjem u gotovini ili knjižnom novcu, koje odgovara vrijednosti elektroničkog novca izdanog u zamjenu za iskup izdane novčane vrijednosti. Nakon izdavanja elektroničkog novca izdavatelj (institucija za elektronički novac) na neki način pristupa prodaji novčane vrijednosti, tj. stavlja ga na raspolaganje kupcu u zamjenu za plaćanje određenog novčanog iznosa te se u isto vrijeme obvezuje kupiti te novčane vrijednosti od svakog njihova nositelja.

44. Elektronički novac se na taj način izdaje radi izvršavanja platnih transakcija. Ne mogu se stoga smatrati elektroničkim novcem novčane vrijednosti izdane u druge svrhe ili novčane vrijednosti pomoću kojih nije moguće izvršiti platne transakcije. Također se ne može govoriti o elektroničkom novcu ako ga ne prihvaćaju najmanje dvije osobe od kojih nijedna nije njegov izdavatelj.

45. Stoga, ako koncept određene platne usluge pretpostavlja da se sve platne transakcije izvršavaju knjižnim novcem nastalim nakon kupnje elektroničkog novca, to bi značilo da se predmetna usluga ne može smatrati uslugom povezanom s izdavanjem elektroničkog novca.

46. Stoga se ne mogu smatrati uslugama povezanim s izdavanjem elektroničkog novca usluge koje se provode uporabom knjižnog novca nastalog nakon prethodne konverzije elektroničkog novca u bankovni s ciljem naknadnog prikazivanja knjižnog novca na bankovnom računu primatelja plaćanja. Zbog sličnih razloga ne mogu se smatrati uslugama povezanim s izdavanjem elektroničkog novca platne usluge koje se sastoje od prihvaćanja plaćanja u knjižnom novcu i potom konverzije primljenih sredstva u elektronički novac.

47. Prema tome, usluge koje pruža tužitelj u glavnom postupku nemaju prirodu platnih usluga povezanih s izdavanjem elektroničkog novca jer se izvršavaju uporabom knjižnog novca.

48. Komisija u bitnom tvrdi da u svakom pojedinom slučaju valja ocijeniti jesu li predmetne platne usluge neovisne ili pomoćne.

49. Usluga I. odnosi se na platnu transakciju kojom institucija za elektronički novac po nalogu imatelja elektroničkog novca iskupljuje sredstva po njihovoj nominalnoj vrijednosti i prenosi ih na bankovni račun treće osobe, što je potvrđeno člankom 5. stavkom 2. Direktive o elektroničkom novcu II.

50. Usluga II. odnosi se na platnu uslugu kod koje po nalogu prodavatelja kupac robe i/ili usluga plaća robu/usluge na način da izvrši prijenos sredstva instituciji za elektronički novac koja, nakon primitka tih sredstava, izdaje elektronički novac u korist prodavatelja po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava.

51. Komisija smatra da se pružanje platnih usluga, bilo da su povezane s izdavanjem elektroničkog novca ili ne, mora ocijeniti sa stajališta institucije za elektronički novac. U okviru usluge II. institucija za elektronički novac od kupca robe i/ili usluga prima sredstva u korist imatelja elektroničkog novca te ponovno izdaje elektronički novac. Ta je usluga stoga nužna kako bi se omogućilo izdavanje elektroničkog novca. Nije riječ o neovisnoj usluzi.

52. Stoga, usluge I. i II. treba smatrati platnim uslugama povezanim s izdavanjem elektroničkog novca.

B. Ocjena

1. Uvodna napomena

53. Uvodno ću navesti nekoliko poznatih primjera elektroničkog novca poput Protona u Belgiji, miniCASH-a u Luksemburgu, Monea u Francuskoj ili Geldkarte u Njemačkoj (svi na mediju u obliku kartice), ali i PayPala na globalnoj razini (novac se pohranjuje samo na mreži, s obzirom na to da je medij „informatički” ili virtualni) – dok *bitcoin* nije elektronički novac⁶.

54. Prethodno pitanje odnosi se na tumačenje izraza „djelatnosti naveden[e] u članku 6. stavku 1. točki (a) [Direktive o elektroničkom novcu II.] koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca”, upotrijebljenog u članku 5. stavku 2. navedene direktive.

55. U konkretnom predmetu postavlja se pitanje trebaju li se na temelju te odredbe: i) platna transakcija kojom se na zahtjev imatelja elektroničkog novca instituciji za elektronički novac prenosi elektronički novac (sredstva za iskup) po njegovoj nominalnoj vrijednosti na bankovni račun treće osobe; i ii) platna transakcija kod koje, po nalogu prodavatelja, kupac robe i/ili usluga plaća robu i/ili usluge na način da izvrši prijenos sredstava instituciji za elektronički novac (izdavatelju elektroničkog novca) koja, nakon primitka tih sredstava, izdaje elektronički novac u korist prodavatelja (imatelja tog novca) po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava, *smatrati djelatnostima koje „su povezane s izdavanjem elektroničkog novca” ili ne.*

56. Mnogo je toga u igri jer se ovisno o pružanju ili ne pružanju usluga povezanih s izdavanjem elektroničkog novca od strane institucije koja je u pitanju razlikuju zahtjevi u pogledu vlastitih sredstava u skladu s člankom 5. stavkom 2. Direktive o elektroničkom novcu II.

57. Stoga, institucije za elektronički novac koje pružaju usluge povezane s izdavanjem elektroničkog novca moraju izračunati svoja vlastita sredstva na temelju metode D⁷, dok će se onima koje obavljaju djelatnosti koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca zahtjevi u pogledu vlastitih sredstava izračunati na temelju metoda A, B ili C⁸ koje nameću strože zahtjeve u pogledu vlastitih sredstava nego metoda D.

2. Tekst Direktive o elektroničkom novcu II.

58. Pitanja suda koji je uputio zahtjev povezana su s činjenicom da u članku 5. stavku 2. i članku 6. stavku 1. točki (a) Direktive o elektroničkom novcu II. nisu definirane⁹ „djelatnosti [...] koje nisu povezane s izdavanjem elektroničkog novca” (članak 5. stavak 2.) ni „djelatnosti povezane” u tom pogledu, pa čak ni „platne usluge” (članak 6. stavak 1. točka (a)) koje institucije za elektronički novac mogu izvršiti, s tim da potonja odredba samo upućuje na popis iz Priloga Direktivi o platnim uslugama¹⁰.

6 Iako velik broj ljudi (pogrešno) smatra da jest. Umjesto toga, riječ je o *virtualnoj valuti* koja „ne odgovara definiciji sredstva plaćanja u smislu Monetarnog i financijskog zakonika, konkretno definiciji elektroničkog novca, jer se *bitcoin* ne izdaje u zamjenu [...] za primitak sredstava. Štoviše, za razliku od elektroničkog novca, za *bitcoin* ne postoji pravno jamstvo iskupa u svakom trenutku i po nominalnoj vrijednosti” (Banque de France, *Les dangers liés au développement des monnaies virtuelles: l'exemple du bitcoin*, Focus, br. 10., 5. prosinac 2013.).

7 Iz članka 5. stavka 3. Direktive o elektroničkom novcu II.

8 Iz članka 8. stavaka 1. i 2. Direktive o platnim uslugama

9 To nije bio slučaj ni u prethodnoj direktivi (Direktiva 2000/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac (SL 2000., L 275, str. 39.)). Vidjeti, na primjer, Vereecken, M., „Monnaie électronique: commentaire des directives européennes”, *Euredia*, br. 1., 2004., str. 43.-79., koja, dodajem, i dalje ostaje relevantna i za odredbe (nove) Direktive o elektroničkom novcu II.

10 Treba napomenuti da iako se u tom prilogu preciziraju djelatnosti koje su izdavatelji elektroničkog novca ovlašteni obavljati, u njemu se ništa ne govori o tome jesu li te djelatnosti povezane s izdavanjem elektroničkog novca ili nisu.

59. Primijetiti ću samo da tekst govori o djelatnostima koje jesu ili nisu „povezane”, što mi se čini da isključuje argument litavske vlade prema kojem – da bi bile obuhvaćene člankom 5. stavkom 2. Direktive o elektroničkom novcu II. – predmetne transakcije moraju biti u potpunosti „integrirane” u sustav elektroničkog novca.

60. Ostali članci Direktive o elektroničkom novcu II. zahtijevaju analizu.

61. U članku 1. stavku 1. Direktive o elektroničkom novcu II., u kojem je definirano njezino područje primjene (kao i regulatorni doseg), predviđa se da taj akt Unije utvrđuje „pravila koja se odnose [...] na izdavanj[e] elektroničkog novca”. Člankom 11. stavkom 1. iste direktive iz glave III., naslovljenim „Izdavanje i iskupivost”, propisuje se obveza izdavanja elektroničkog novca po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava. Člankom 11. stavkom 2. navedene direktive propisuje se obveza iskupa elektroničkog novca po nominalnoj vrijednosti i u svakom trenutku na zahtjev imatelja tog novca.

62. Kako bi se te odredbe članka 11. stavile u kontekst drugih odredaba Direktive o elektroničkom novcu II., mišljenja sam da sud koji je uputio zahtjev pravilno smatra da „izdavanje elektroničkog novca” u smislu navedene direktive obuhvaća, među ostalim, izdavanje tog novca i njegov iskup.

63. Naime, također se može smatrati da cilj elektroničkog novca (što se može zaključiti iz definicije iz članka 2. stavka 2. Direktive o elektroničkom novcu II., odnosno iz izvršavanja platnih transakcija) ne znači da su samo platne transakcije u elektroničkom novcu povezane s platnim uslugama povezanim s dotičnim izdavanjem elektroničkog novca. Razvidno je da se izdavanje tog novca i njegov iskup obično izvršavaju u obliku platnih transakcija iz drugih sredstava¹¹.

64. Smatram (poput Komisije) da iz pojma elektroničkog novca, definiranog u članku 2. stavku 2. Direktive o elektroničkom novcu II., koji upućuje na platne transakcije definirane u članku 4. točki 5. Direktive o platnim uslugama¹², također proizlazi da platne usluge povezane s elektroničkim novcem obuhvaćaju usluge koje su povezane ne samo s njegovim izdavanjem već i s njegovim iskupom.

65. Litavska vlada tvrdi da se u članku 11. stavcima 1. i 2. Direktive o elektroničkom novcu II. čini jasna razlika između izdavanja i iskupa, koji se stoga ne mogu smatrati povezanim.

66. Taj argument nije prihvatljiv.

67. Naime, valja naglasiti da su, doduše, izdavanje i iskup dvije zasebne radnje te su stoga uređene člankom 11. stavcima 1. i 2. Direktive o elektroničkom novcu II. Međutim, jasno je da je volja zakonodavca Unije bila da ipak budu međusobno usko povezane.

68. U članku 11. stavku 2. Direktive o elektroničkom novcu II. propisuje se da „[d]ržave članice osiguravaju [...] da izdavatelji elektroničkog novca, u svakom trenutku [...] iskupljuju novčanu vrijednost elektroničkog novca koji drže”. Stoga se pravo na iskup uspostavlja *automatski* i *bezuvjetno*. Nije riječ dakle o više od jedne samostalne radnje.

69. Iz toga slijedi da platna usluga u pitanju mora biti neophodna za izdavanje i iskup elektroničkog novca da bi bila „povezana”.

70. Slažem se s Komisijom da iz Direktive o elektroničkom novcu II. proizlazi da platne usluge – povezane ili ne – mogu biti pružene izvan sustava elektroničkog novca.

¹¹ Vidjeti članak 11. stavke 1. i 2. Direktive o elektroničkom novcu II.

¹² Platne transakcije definirane su u članku 4. točki 5. Direktive o platnim uslugama kao „čin polaganja, prijenosa ili podizanja novčanih sredstava koji inicira platitelj ili primatelj plaćanja bez obzira na osnovne obveze iz odnosa između platitelja ili primatelja plaćanja”.

71. Uobičajeno je da i izdavanje i iskup elektroničkog novca uvijek imaju određenu vezu s klasičnim bankovnim računom. Suprotno onomu što tvrdi litavska vlada, u tom je pogledu nevažno što osoba gubi mogućnost plaćanja u elektroničkom novcu.

72. Prema tome, izdavanje elektroničkog novca i njegov iskup zasebne su, ali ne i samostalne djelatnosti.

73. Naime, pojam „iskupivosti” tumači se kao mogućnost potrošača da u svakom trenutku prijenosom ili u gotovini iskupe svoj elektronički novac¹³.

74. Drugim riječima, izdavanje elektroničkog novca predstavlja samo jedan dio postupka, dok drugi dio odgovara iskupu tog novca¹⁴.

75. Tu dvojnost dobro je objasnio P. Storrer, koji navodi (osobito u pogledu prenošenja Direktive o elektroničkom novcu II. u francusko pravo) da „se [j]edinice elektroničkog novca nazivaju vrijednosnim jedinicama od kojih svaka predstavlja tražbinu ugrađenu u vrijednosni papir [...] pojam tražbina prema izdavatelju svojstven je elektroničkom novcu i omogućava razlikovati ga od knjižnog novca neodvojivog od njegova nositelja, računa [...] [Radi se samo o] dvije strane istog dužničkog instrumenta – Tražbina kod elektroničkog novca ima dvije strane ovisno o tome radi li se o strani imatelja: tražbina iskupa [...] ili na strani primatelja: tražbina konverzije [...] Mišljenja smo [...] da je elektronički novac po prirodi iskupiv, iskup koji je među ostalim podvrgnut detaljnom sustavu koji čini osnovu ugovornog prava elektroničkog novca [...] [E]lektronički novac nam se čini iskupiv prije zbog svoje prirode nego na temelju svojeg sustava. Zato što ta iskupivost dodaje dodatni kriterij za identifikaciju proizvoda elektroničkog novca prije nego što je ona posljedica njegove kvalifikacije”¹⁵.

76. Da se vratimo na članak 11. stavak 2. Direktive o elektroničkom novcu II., njime se državama članicama nameće obveza osigurati da izdavatelji elektroničkog novca, na zahtjev njegova imatelja u svakom trenutku i po nominalnoj vrijednosti iskupljuju novčanu vrijednost elektroničkog novca koji drže (slično pravilo nametnuto je za izdavanje tog novca u stavku 1. navedenog članka). Nadalje, izdavanje elektroničkog novca se poput njegova iskupa izvršava platnim transakcijama iz drugih sredstava (npr. transakcijom izvršenom platnom karticom ili tekućom kreditnom transakcijom).

77. Prema tome, platne usluge „koje nisu [povezane] s izdavanjem elektroničkog novca” iz članka 5. stavka 2. Direktive o elektroničkom novcu II. također trebaju uključivati platne usluge koje nisu povezane s iskupom elektroničkog novca.

78. Budući da platne usluge povezane s izdavanjem (ili iskupom) elektroničkog novca nisu drukčije definirane u Direktivi o elektroničkom novcu II., smatram (kao i Komisija) da sve platne usluge koje su potrebne da bi se omogućilo izdavanje ili iskup elektroničkog novca valja smatrati platnim uslugama „[povezanim] s izdavanjem elektroničkog novca” (članak 5. stavak 2. Direktive o elektroničkom novcu II.). Drugim riječima, te usluge moraju imati pomoćni karakter pri izdavanju elektroničkog novca.

79. Stoga, valja od slučaja do slučaja ocijeniti jesu li predmetne platne usluge neovisne ili pomoćne. Ako se platna usluga pruža kako bi se omogućilo izdavanje ili iskup elektroničkog novca, tu uslugu treba smatrati s njime povezanom.

¹³ Vidjeti članak 5. Komisijina Prijedloga (COM(2008) 627 *final*) spomenutog u bilješci 5. ovog mišljenja.

¹⁴ Vidjeti, u pogledu načela iskupivosti, posebno Pouillet, C. i Vuitton, R., „La remboursabilité de la monnaie électronique”, *Bulletin du Cercle François Laurent*, br. 3., 2004., str. 93.-147.

¹⁵ Vidjeti Storrer, P., *Droit de la monnaie électronique*, RB Édition, Pariz, 2014., str. 61.- 65. Vidjeti također Lasserre Capdeville, J., „Le droit régissant le paiement par monnaie électronique en France”, *Revue Lamy Droit des affaires*, br. 73. srpanj-kolovoz 2012., str. 93.-97. Za Austriju, vidjeti Gerhartinger, H., *Elektronisches Geld im österreichischen Bank- und Privatrecht*, Bank Verlag Wien, Köln, 2010. Vidjeti također Bulearcă, A., „Electronic Money, Means of Payment in Domestic and International Economic Exchanges Statutory Changes at EU and EEA Level”, u Sararu, C.-S. (izdanje), *Studies of Business Law – Recent Developments and Perspectives*, Peter Lang, Frankfurt na Majni, 2013., str. 195.-210., koji se također bavi prenošenjem Direktive o elektroničkom novcu II. u Rumunjskoj.

3. Primjena na dvije transakcije u ovom predmetu

80. Prvi slučaj naveden u prethodnom pitanju odnosi se na platnu transakciju kojom po nalogu imatelja elektroničkog novca institucija za elektronički novac iskupljuje sredstva po njihovoj nominalnoj vrijednosti i prenosi ih po toj vrijednosti na bankovni račun treće osobe.

81. Prijenos sredstava od iskupa koji je izvršila institucija za elektronički novac usko je povezan s izdavanjem elektroničkog novca, koje, kao što sam to već naveo, također treba uključivati isкуп.

82. Međutim, prijenos tih iskupljenih sredstava treba biti dio jedne te iste transakcije koju izvršava institucija za elektronički novac. U slučaju da prijenos iskupljenih sredstava na drugi bankovni račun nije predmet jedne te iste transakcije, navedeni prijenos valja smatrati neovisnom platnom uslugom.

83. Na temelju članka 7. stavka 1. Direktive o elektroničkom novcu II. institucija za elektronički novac dužna je u skladu s člankom 9. stavcima 1. i 2. Direktive o platnim uslugama čuvati sredstva koja je primila u zamjenu za izdani elektronički novac.

84. Dijelim Komisijino mišljenje da to znači da je institucija za elektronički novac obvezna¹⁶ čuvati ta sredstva do iznosa elektroničkog novca položenog na računima institucije. Nasuprot tomu, ne postoji slična obveza čuvanja sredstava nakon što se elektronički novac iskupi. Taj propis može se temeljiti na činjenici da prijenos sredstava mora biti izvršen neposredno nakon što institucija za elektronički novac imatelju elektroničkog novca iskupi sredstva. U članku 7. stavku 3. Direktive o elektroničkom novcu II. propisuje se da se primjenjuju zahtjevi koji se odnose na čuvanje predviđeni u članku 9. Direktive o platnim uslugama ako institucija za elektronički novac iskupljena sredstva zadrži duže. Iz toga slijedi da sredstva moraju biti očuvana kako bi se neovisna platna usluga mogla pružiti u skladu s odredbama Direktive o platnim uslugama.

85. Prema tome, sud koji je uputio zahtjev pravilno je u rješenju kojim je uputio prethodno pitanje zaključio da, s obzirom na to da izdavanje elektroničkog novca također obuhvaća i isкуп novca predviđen u članku 11. stavku 2. Direktive o elektroničkom novcu II., predmetnu platnu uslugu (usluga I.) valja smatrati platnom transakcijom „povezansom s izdavanjem elektroničkog novca” u smislu članaka 5. i 6. te direktive, kada su iskupljena sredstva prenesena na zahtjev imatelja elektroničkog novca na bankovni račun treće osobe.

86. Drugi slučaj koji je naveo sud koji je uputio zahtjev odnosi se na platnu uslugu kod koje, po nalogu prodavatelja, kupac (platitelj) robe i/ili usluga plaća robu i/ili usluge na način da izvrši prijenos sredstava instituciji za elektronički novac (izdavatelju elektroničkog novca) koja, nakon primitka tih sredstava, izdaje elektronički novac u korist prodavatelja (imatelja elektroničkog novca) po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava.

87. Kao što to pravilno ističe Komisija, pružanje platnih usluga, bilo da su povezane s izdavanjem elektroničkog novca ili ne, mora se ocijeniti sa stajališta institucije za elektronički novac.

88. U predmetnom slučaju, institucija za elektronički novac prima sredstva od kupca robe i/ili usluga i prenosi ih prodavatelju na način da izdaje elektronički novac. U tom slučaju platna usluga u okviru koje institucija za elektronički novac prima sredstva i izdaje elektronički novac potrebna je da bi se omogućilo samo izdavanje elektroničkog novca; nije riječ dakle o neovisnoj usluzi.

¹⁶ Kada primjenjuje metode predviđene u članku 9. stavku 1. točkama (a), (b) ili (c) Direktive o platnim uslugama.

89. Stoga se također slažem sa stavom suda koji je uputio zahtjev da nije značajna činjenica da kupci (platitelji) robe i/ili usluga prenose (plaćaju) sredstva tužitelju (instituciji za elektronički novac), što nije obuhvaćeno izdavanjem elektroničkog novca, već plaćanjem robe i/ili usluga. Ti kupci (platitelji) izvršavaju dotična plaćanja tužitelju za robu i/ili usluge kupljene po nalogu gospodarskog subjekta (tužiteljevog klijenta) te potomji sklapa ugovor s tužiteljem koji, nakon primitka dotičnih sredstava od kupaca, odmah izdaje elektronički novac po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava. Prema tome, cilj kupaca ne protivi se postojanju izravne veze između platnih transakcija i izdavanja elektroničkog novca.

90. Stoga smatram da se dotična druga platna usluga (usluga II.) također mora smatrati djelatnošću „povezansom s izdavanjem elektroničkog novca”.

V. Zaključak

91. Slijedom navedenog, predlažem Sudu da na prethodno pitanje koje je uputio Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) odgovori na sljedeći način:

Članak 5. stavak 2. Direktive 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ treba tumačiti na način da se, s obzirom na okolnosti slučaja, platnim uslugama koje su povezane s izdavanjem elektroničkog novca smatraju platne usluge:

- a) kojima imatelj elektroničkog novca zahtijeva od institucije za elektronički novac koja izdaje elektronički novac da izvrši samo jednu transakciju što istodobno obuhvaća iskup elektroničkog novca i prijenos sredstava na bankovni račun treće osobe i
- b) kod kojih, po nalogu prodavatelja, kupac (platitelj) robe i/ili usluga plaća robu i/ili usluge na način da izvrši prijenos sredstava instituciji za elektronički novac (izdavatelju elektroničkog novca) koja, nakon primitka tih sredstava, izdaje elektronički novac u korist prodavatelja (imatelja elektroničkog novca) po nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava.